

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет
Стоматологічний факультет
Кафедра стоматології дитячого віку та імплантології
Освітня програма підготовки фахівців другого (магістерського)
рівня вищої освіти підготовки 22 «Охорона здоров'я»
за спеціальністю 221 «Стоматологія»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРТОДОНТІЯ

4 курс

Нормативний чи вибірковий освітній компонент нормативний

Формат освітнього компонента очний
(очний; змішаний; дистанційний)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 221 «Стоматологія»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Стоматологія»
Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс четвертий

Силабус навчальної дисципліни затверджений
на засіданні кафедри стоматології дитячого віку
та імплантології

Протокол від “30” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

“30” серпня 2021 року

проф. Назарян Р.С.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем
стоматологічного профілю

Протокол від “02” вересня 2021 року № 4

Голова методичної комісії ХНМУ з проблем
стоматологічного профілю

(підпис)

“02” вересня 2021

проф. Рузін Г.П.
(прізвище та ініціали)

Харків – 2021 р.

Розробники: Назарян Розана Степанівна, Скляр Сергій Олексійович.

Викладачі: Назарян Р.С., Скляр С.О.

Інформація про викладача:

Назарян Р.С. - доктор медичних наук, професор, зав. кафедри стоматології дитячого віку та імплантології, спеціалізація дитяча стоматологія, хірургічна стоматологія, терапевтична стоматологія, ортодонтія.

Скляр С.О.- кандидат медичних наук, доцент кафедри стоматології дитячого віку та імплантології, спеціалізація ортодонтія, дитяча стоматологія.

Контактний E-mail кафедри: kaf.st.dytiachoist@knu.edu.ua

Очні консультації: розклад та місце проведення за розкладом кафедри.

Он-лайн консультації: розклад та місце проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Локація: заняття проводяться в умовах УСЦ ХНМУ та НКЗ «Міська дитяча поліклініка №23»

Інформація про дисципліну

1. Опис навчальної дисципліни «Ортодонтія» для студентів 4 курсу стоматологічного факультету

Всього годин: 90/3,0 кредита

(лекцій - 10 годин, практичні заняття – 40 годин, СРС- 40 годин)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Напрямок підготовки <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: <u>221 «Стоматологія» магістри</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		4 - й	-
		Семестр	
		7 - й	-
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи студента - 40	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Фахівець другого (магістерського) рівня	Лекції	
		10 год.	-
		Практичні, семінарські	
		40 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		40 год.	-
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю: іспит			

Освітня програма вищої освіти України, другий (магістерський) рівень, кваліфікація освітня, що присвоюється – магістр, галузь знань - 22 Охорона здоров'я, спеціальність 221 «Стоматологія» складена на основі Закону України «Про вищу освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 01.02.2017 р. № 53 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266», відповідно до наказу МОН України від 01.06.2016 р. № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

Програма курсу визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програми, обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття освітнього ступеню магістра, перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання та вимоги до контролю якості вищої освіти.

Кафедра приймає кваліфікованих студентів будь-якої раси, національного чи етнічного походження, статі, віку, осіб з особливими потребами, будь-якої релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, ветеранського статусу або сімейного стану на всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам університету.

Сторінка _____ дисципліни _____ в _____ системі Moodle:
<http://31.128.79.157:8083/course/index.php?categoryid=175>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення ортодонції визначається **кінцевими цілями**, що встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її підрозділів та є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульовано через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до кожного підсумкового контролю або підрозділу сформульовані **конкретні цілі** у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

3. **Статус дисципліни:** основний формат дисципліни змішаний - дисципліна, що має супровід в системі Moodle, викладання дисципліни, передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються доступні інформаційні інтерактивні технології (ZOOM, Moodle), очне та дистанційне консультування.

4. **Методи навчання.** Для проведення занять використовуються клінічний (курація дітей із аномаліями зубо-щелепної системи), фантомний, електронно-інформаційний (презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації, лекції), науковий (участь у наукових розробках з дисципліни), контрольний (тести, ситуаційні завдання, оцінка практичних навичок, захист клінічного кейсу).

5. Рекомендована література

Базова:

1. Фліс П.С. Ортодонтия. - Вінниця: «Нова книга», 2006. - 308 с.
2. Шмут Г.П.Ф., Холтгрейв Э.А., Дрешер Д. Практическая ортодонтия. Под ред. проф. П.С. Флиса. Пер. с нем. – Львов: ГалДент, 1999.
3. Стефан Вільямс. Короткий посібник з телентгенографії. Під ред. проф. П.С. Фліса. – Львів, 2006.
4. Шарова Г.В., Рогожников Г.И. Ортопедическая стоматология детского возраста. М., «Медицина», 1991. с. 289.
5. Григорьева Л.П. Прикус у детей. – Киев: Здоровье, 1995 г. – 231 с.

Допоміжна:

1. Бетельман А.И., Познякова А.И., Мухина А.Д., Александрова Ю.М. Ортопедическая стоматология детского возраста, Киев, «Здоров'я» 1965, с. 405
2. Бетельман А.И. Ортопедическая стоматология. М. «Медицина» 1965
3. Бенетт Дж., Р. Маклоулин под ред проф. Флиса П.С. «Мехашка ортодонтического лечения техникой прямой дуги», г. Львов: «ГалДент», 2001.
4. Василевская З.Ф., Мухина А.Д. Деформация зубо-челюстной системы у детей. Киев, «Здоров'я», 1964, с. 329.
5. Василевская З.Ф., Мухина А.Д. Деформация зубо-челюстной системы у детей. Киев, «Здоров'я», 1975, с 182.
6. Варава Г.Н. и соавт. «Ортодонтия протезирования в детском возрасте» М. «Медицина», 1979.

<https://studfiles.net/preview/5586340/>
<https://www.vnmu.edu.ua/downloads/childstomat/20121217-122743.rtf>
<https://studfiles.net/preview/4623707/>
<https://studfiles.net/preview/5811484/>
http://www.umsa.edu.ua/kafhome/ortodont/kaf_ortodont_materialnazavant.html
<http://stomat.med.sumdu.edu.ua/uk/2015-09-26-16-37-35/kurs-ortodontii>
<http://res.in.ua/metodichni-vkazivki-dlya-samostijnoyi-roboti-studentiv-pri-pid.html>
<http://intranet.tdmu.edu.ua>

6. Пререквізити та кореквізити дисципліни

Дисципліна «Ортодонція» пов'язана з дисциплінами анатомія та морфологія, фізіологія, патологічна анатомія та фізіологія, ортопедична стоматологія, пропедевтики ортопедичної стоматології, пропедевтика та профілактика стоматологічних захворювань у дітей.

7. Результати навчання

В результаті вивчення дисципліни « Ортодонція » студент повинен вміти:

1. Аналізувати результати обстеження ортодонтичного хворого:

- з аномаліями розмірів окремих зубів;
- з аномаліями форми окремих зубів;
- з аномаліями кількості окремих зубів;
- з діастемами та тремами;
- зі скупченістю зубів;
- із тортоаномаліями;
- з вестибуло-оральним положенням зубів;
- з прогнатичними формами прикусу;
- з прогенічними формами прикусу;
- з відкритим прикусом;
- з глибоким прикусом;
- з одно-або двостороннім перехресним прикусом.

2. Визначити диспансерні групи нагляду за ортодонтичними хворими і профілактичні заходи в групі з факторами ризику:

- з аномаліями розмірів окремих зубів;
- з аномаліями форми окремих зубів;
- з аномаліями кількості окремих зубів;
- з діастемами та тремами;
- зі скупченістю зубів;
- із вестибуло-оральним положенням зубів;
- з прогнатичними формами прикусу;
- з прогенічними формами прикусу;
- з одно- або двостороннім перехресним прикусом.

3. Визначити провідні синдроми і симптоми в ортодонтичній практиці:

- асиметрія обличчя;
- біль в кістках обличчя;
- вкорочення верхньої губи;
- вкорочення м'якого піднебіння;
- гугнявість (відкрита та закрита);
- деформація кісток лицевого скелету;
- змінений колір зубів;
- зміни міжальвеолярного простору;
- зруйновані зуби;

- конвергенція (дивергенція) зубів;
- наявність щілинних дефектів обличчя;
- обмеження у відкриванні рога;
- порушення пропорцій обличчя;
- рухомі зуби.

4. Виявляти вроджені та набуті вади щелепно-лицевої ділянки.

5. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації на ортодонтичному прийомі

6. Обґрунтовувати і формулювати попередній клінічний діагноз зубощелепних аномалій та деформацій:

- аномалії розмірів окремих зубів;
- аномалії форми окремих зубів;
- аномалії кількості окремих зубів;
- діастем і трем;
- скупченості зубів;
- тортоаномалії;
- вестибуло-орального положення зубів;
- прогнатичних форм прикусу;
- прогенічних форм прикусу;
- відкритого прикусу;
- глибокого прикусу;
- одно- або двостороннього перехресного прикусу.

7. Обґрунтовувати і формулювати синдромний діагноз в ортодонтичній практиці:

- при асиметрії обличчя;
- при виникненні болю в кістках обличчя;
- при вкороченні верхньої губи;
- при вкороченні м'якого піднебіння;
- при гугнявості (відкритій та закритій);
- при деформаціях кісток лицевого скелету;
- при зміненому кольорі зубів;
- при зміні міжальвеолярного простору;
- при зруйнованих зубах;
- при конвергенції (дивергенції) зубів;
- при наявності щілинних дефектів обличчя;
- при обмеженні у відкриванні рота;
- при порушеннях пропорцій обличчя;
- при рухомості зубів.

8. Проводити диференційну діагностику захворювань зубощелепного апарату:

- при аномаліях розмірів окремих зубів;
- при аномаліях форми окремих зубів;
- при аномаліях кількості окремих зубів;
- при діастемах і тремах;
- при скупченості зубів;
- при тортоаномаліях;
- при вестибуло-оральному положенні зубів;
- при прогнатичних формах прикусу;
- при прогенічних формах прикусу;
- при відкритому прикусі;
- при глибокому прикусі;
- при одно- або двосторонньому перехресному прикусі.

9.Проводити диференційну діагностику соматичних захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів у дитячому віці:

- вадами серця;
- епілепсією;
- бронхіальною астмою;
- цукровим діабетом;
- ВІЛ-інфекцією/СНІД;
- вірусним гепатитом;
- дифтерією;
- туберкульозом.

10. Проводити обстеження ортодонтичних хворих:

- з аномаліями розмірів окремих зубів;
- з аномаліями форми окремих зубів;
- з аномаліями кількості окремих зубів;
- з діастемами та тремами;
- зі скупченістю зубів;
- із тортоаномаліями;
- з вестибуло-оральним положенням зубів;
- з прогнатичними формами прикусу;
- з прогенічними формами прикусу;
- з відкритим прикусом;
- з глибоким прикусом;
- з одно- або двостороннім перехресним прикусом.

11. Проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених зубощелешних аномалій та деформацій:

- аномалії розмірів окремих зубів;
- аномалії форми окремих зубів;
- аномалії кількості окремих зубів;
- діастем і трем;
- скупченості зубів;
- тортоаномалії;
- вестибуло-орального положення зубів;
- прогнатичних форм прикусу;
- прогенічних форм прикусу;
- відкритого прикусу;
- глибокого прикусу;
- одно- або двостороннього перехресного прикусу.

Зміст дисципліни

1. Тематичний план лекцій з ортодонтії для студентів IV курсу (7 семестр) стоматологічного факультету.

(Кількість годин – 10)

№ з/п	Тема лекції	Час
1.	Етіологія, класифікації, клініка, діагностика, профілактика та лікування в різні вікові періоди аномалій окремих зубів, положення зубів, аномалії форми та розмірів зубних рядів.	2 год.

2.	Етіологія, класифікації, клініка, діагностика, профілактика та лікування в різні вікові періоди прогнатичного прикусу.	2 год.
3.	Етіологія, класифікації, клініка, діагностика, профілактика та лікування в різні вікові періоди прогенічного прикусу.	2 год.
4.	Етіологія, класифікації, клініка, діагностика, профілактика та лікування в різні вікові періоди вертикальних аномалій прикусу.	2 год.
5.	Етіологія, класифікації, клініка, діагностика, профілактика та лікування в різні вікові періоди перехресного прикусу.	2 год.
	Всього	10 год.

**2. Тематичний план практичних занять розділу ортодонтії для студентів IV курсу
(7 семестр) стоматологічного факультету..**
(Кількість годин – 40)

№	Тема заняття	Кількість годин
Підрозділ 1. Аномалії окремих зубів.		
	1 заняття. Аномалії окремих зубів. Аномалії кількості зубів. Надкомплектні зуби. Аномалії прорізування зубів. Аномалії положення зубів	5
	2 заняття. Аномалії зубних рядів.	5
Підрозділ 2. Аномалії прикусу.		
	1 заняття. Етіологія, патогенез, класифікації, клініка, діагностика, профілактика та лікування прогенічного прикусу в різні вікові періоди.	5
	2 заняття. Етіологія, патогенез, класифікації, клініка, діагностика, профілактика та лікування прогнатичного прикусу в різні вікові періоди.	5
	3 заняття. Етіологія, патогенез, класифікації, клініка, діагностика, профілактика та лікування глибокого прикусу в різні вікові періоди.	5
	4 заняття. Етіологія, патогенез, класифікації, клініка, діагностика, профілактика та лікування відкритого прикусу в різні вікові періоди.	5
	5 заняття. Етіологія, патогенез, класифікації, клініка, діагностика, профілактика та лікування перехресного прикусу в різні вікові періоди.	5
	Підсумковий контроль	5
	Всього	40

3. Самостійна робота студентів до розділу (Всього годин - 40)

№	Тема занять	Кількість	Види контролю
1.	Написання навчальної історії хвороби ортодонтичного хворого.	6	Поточний на практичних заняттях
2.	Планування тривалості ортодонтичного лікування в залежності від ступеня його важкості та взаємовідносин між лікарем та хворим.	6	Поточний на практичних заняттях
3.	Діагностика, клініка та лікування сполучених форм аномалій прикусу: прогенічного прикусу з глибоким та відкритим прикусами.	6	Поточний на практичних заняттях
4.	Діагностика, клініка та лікування сполучених форм аномалій прикусу: прогнатичного прикусу з глибоким та відкритим прикусами.	6	Поточний на практичних заняттях
5.	Рахіт, вплив рахіту на формування істинного відкритого прикусу.	6	Поточний на практичних
6.	Застосування основних методів аналізу телерентгенограмм черепа в боковій проекції при сагітальних аномаліях прикусу.	6	Поточний на практичних заняттях
7.	Використання міофункціональних тренажерів – трейнерів в комплексі лікувально-профілактичних заходів усунення зубощелепних аномалій.	4	Поточний на практичних заняттях
8.	Всього годин	40	

Політика та цінності дисципліни.

Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття.

Відвідування пацієнтів під час курації в лікарні можливо за умови наявності у студентів відповідної форми одягу, санітарної книжки з відміткою про проходження своєчасного медичного огляду.

Студенти з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початка занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контактуйте з викладачем.

Заохочується участь студентів у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі студенти ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями.

Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року.

Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану.

Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації.

Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

Поведінка в аудиторії

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття

Заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Плагіат та академічна доброчесність.

Кафедра стоматології дитячого віку та імплантології підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Охорона праці.

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі: необхідні зміни у силабусі затверджуються на методичній комісії ХНМУ з проблем професійної підготовки стоматологічного профілю та оприлюднюються на сайті ХНМУ, сайті кафедри стоматології дитячого віку та імплантології ХНМУ.

Політика оцінювання

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно».

Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність (ПНД) та підсумкові заняття (ПЗ) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за стандартною таблицею.

Оцінювання підсумкового заняття

Підсумкове заняття (ПЗ) проводиться згідно з навчальною програмою з дисципліни (далі - НПД) за розкладом, під час занять.

Для підготовки до ПЗ на інформаційному стенді кафедри представлено наступні матеріали:

- базові та якірні тестові завдання (ЛП «Крок 2. Стоматологія»);
- перелік теоретичних питань (у т.ч. питання із самостійної роботи);
- перелік практичних навичок;
- перелік облікових медичних документів;
- критерії оцінки знань і умінь студентів;
- графік відпрацювання студентами занять впродовж семестру.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з частини дисципліни «Ортодонтія» - це процес, протягом якого перевіряються:

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетентності - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Для підготовки до іспиту на інформаційному стенді кафедри представлено наступні матеріали:

- базові та якірні тестові завдання (ЛП «Крок 2. Стоматологія»);
- перелік теоретичних питань (у т.ч. питання із самостійної роботи);
- перелік практичних навичок;
- перелік облікових медичних документів;
- критерії оцінки знань і умінь студентів;

- графік відпрацювання студентами занять впродовж семестру;
- графік консультацій з дисципліни впродовж семестру.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

На засіданні кафедри повинно бути затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (**не більше 10**).

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються студентові тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового заняття та диференційного заліку.